

SENÁT ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY AKO
INICIÁTOR KONANIA O SÚLADE PRÁVNÝCH PREDPISOV
THE SLOVAK REPUBLIC CONSTITUTION COURT SENATE AS AN
INITIATOR OF THE PROCEDURE ON THE LEGAL RULES

Júlia Ondrová¹ – Michal Úradník²

<https://doi.org/10.24040/pros.07.05.2021.svp.230-245>

Abstrakt

S účinnosťou od 1. januára 2025 novela Ústavy Slovenskej republiky, schválená ústavným zákonom č. 422/2020 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, pripúšťa spolu so sťažnosťou podľa ustanovenia § 127 ods. 1 ústavy podať návrh, aby senát ústavného súdu inicioval konanie podľa čl. 125 ods. 1 ústavy. Príspevok sa zaoberá posúdením novej právnej úpravy v komparácii s právnou úpravou platnou v Českej republike. V závere autori predstavujú jeden z možných konceptov formulácie "novej" ústavnej sťažnosti, a to vo vizibilite namietania súladu niektorých právnych noriem finančného práva.

Kľúčové slová

ústavná sťažnosť, návrh, senát ústavného súdu, súlad právnych predpisov, finančné právo

Abstract

Since the 1st of January 2025, the enforcement is valid of the Slovak Republic Constitution Amendment approved by the Constitution Act No. 422/2020 Coll. as amended. According to the Amendment of the SR Constitution No. 460/1992 §127 section 1 of the Constitution, it is acceptable to submit a proposal together with a complaint to the Constitution Senate to initiate a procedure as it is stated by Article 125 paragraph I of the Constitution. The contribution deals with the assessment of the newly approved legal amendment in comparison with the valid legal amendment of the Czech Republic. In the conclusion the authors introduce one of the possible formulation concepts of "the new" Constitution complaint from the point of perceptibility if the presented objection is in conformity with the certain legal financial law-norms.

Key words

Constitution complaint, proposal, the Constitution Court Senate, legal orders compliance, financial law

¹ JUDr. Júlia Ondrová, PhD. – odborná asistentka, Katedra ústavného práva a teórie práva, Právnická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, Julia.Ondrova@umb.sk

² Mgr. Michal Úradník – interný doktorand, Katedra obchodného a finančného práva, Právnická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, michal.uradnik@umb.sk

Úvod

Ochranu ústavnosti možno v zmysle ústavnoprávnej teórie diferencovať na dve základné skupiny, a to abstraktnú a konkrétnu. Konkrétna kontrola ústavnosti sa v právnom priestore Slovenskej republiky realizuje skôr v kontexte rozhodovacej činnosti všeobecných súdov,³ kedy súd v súvislosti s rozhodovaním o konkrétnej veci môže prerušiť konanie a predložiť vec ústavnému súdu. Vice versa, pri abstraktnej kontrole noriem je napadnutý právny predpis preskúmaný bez priamej súvislosti s konkrétnym prípadom aplikácie tohto predpisu.⁴ Pri abstraktnej kontrole ústavnej konformity nie je možné prihliadať na ekonomické, sociálne či politické dôsledky právnej normy. Bolo by neprijateľné, aby sa potvrdil súlad zákona, zjavne odporujúceho ústave, a to len z dôvodu jeho priaznivých sociálnych či iných účinkov. V rámci uplatnenia abstraktnej kontroly nemusí dôjsť reálne k porušeniu hodnôt chránených ústavným zákonom č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej ako „ústava“), postačuje len samotné podozrenie. V konklúzií uvedeného nie je právne významný skutkový stav a s ním spojené dokazovanie, či preskúmaná právna norma mala za následok porušenie ústavy.⁵ Dôležitou je existencia právnej normy, ktorej súlad s právnym predpisom vyššej právnej sily sa napáda.

Podstatou abstraktnej kontroly ústavnosti je, že z iniciatívy oprávnených subjektov a na základe ich návrhu Ústavný súd Slovenskej republiky chráni ústavnosť bez toho, aby existoval konkrétny právny spor pred akýmkoľvek orgánom verejnej moci, v dôsledku existencie ktorého by aplikáciou konkrétneho právneho predpisu mohlo dôjsť k ohrozeniu alebo porušeniu základných práv alebo slobôd alebo k iným ústavnoprávne neprípustným následkom.

Konanie o súlade právnych predpisov – in abstracto

Účelom konania o súlade právnych predpisov⁶ je ústavnoprávne prípustným spôsobom odstrániť z právneho poriadku Slovenskej republiky právnu normu nižšej právnej sily, ktorá

³ K tomu pozri: čl. 144 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a § 74 písm. d) zákona o ústavnom súde.

⁴ Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 40/2014 zo dňa 17.12.2014.

⁵ DRGONEC, J.: Konanie pred Ústavným súdom Slovenskej republiky. Šamorín : Heuréka, 2012. s. 137.

⁶ BARANÍK, K.: Ústava na hviezdnom nebi : vzťah Ústavy Slovenskej republiky k medzinárodnému právu. 1. vyd. Praha : Leges, 2020. s. 227-229.

odporuje právnej norme vyššej právnej sily. Pri tejto činnosti je Ústavný súd Slovenskej republiky postavený do pozície negatívneho zákonodarcu.⁷

Subjekty oprávnené na podanie návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 Ústavy Slovenskej republiky bližšie upravuje ustanovenie § 74 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej ako „zákon o ústavnom súde“). V kontexte označeného ustanovenia je možné oprávnené subjekty diferencovať do dvoch skupín, a to podľa obmedzenia právomoci na podanie návrhu na konanie. S neobmedzenou právomocou na podanie návrhu na konanie o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy disponuje jedna pätina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, prezident Slovenskej republiky, vláda Slovenskej republiky a generálny prokurátor Slovenskej republiky. Uvedené znamená, že tieto subjekty môžu podať Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na začatie označeného druhu konania pred ústavným súdom bez povinnosti splnenia zákonom o ústavnom súde vyžadovanej povinnosti. Ostatné subjekty, ako súd, predseda súdnej rady a verejný ochranca práv môžu podať návrh na konanie len po splnení zákonom predpokladaných podmienok, a preto disponujú len obmedzenou právomocou na podanie návrhu.

Pokiaľ ide o súd, je potrebné si uvedomiť, že návrh na začatie konania podľa čl. 125 ústavy môžu podať všetky súdy tvoriace všeobecnú sústavu súdov, ale nie Ústavný súd Slovenskej republiky, ktorý nemôže *ex offio* začať konať.⁸ Tým by bola porušená základná zásada súdnych konaní, a síce konania súdov výlučne len na návrh. Výnimku predstavuje len konanie o súlade uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky o zrušení amnestie alebo individuálnej milosti prijatého podľa čl. 86 písm. i) Ústavy Slovenskej republiky s ústavou, kedy Ústavný súd Slovenskej republiky začne predmetný druh konania bez návrhu, pretože konanie sa začína dňom vyhlásenia uznesenia prijatého Národnou radou Slovenskej republiky vo veci zrušenia rozhodnutia prezidenta o udelení individuálnej milosti alebo amnestie v zbierke zákonov.

Všeobecný súd ale nemôže napadnúť akýkoľvek zákon alebo ustanovenie zákona, o ktorom by teoreticky mohol mať pochybnosti o neústavnosti, ale môže napadnúť len taký

⁷ ONDROVÁ, J.: Abstraktná kontrola ústavnosti právnych predpisov pred Ústavným súdom Slovenskej republiky a Ústavným súdom Českej republiky. Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela - Belianum, 2016. s. 39.

⁸ „... Ústavný súd teda v rámci konania o súlade právnych predpisov nemôže sám rozhodnúť o zrušení napadnutého právneho predpisu. Môže „len“ vysloviť (konštatovať) existenciu nesúlady napadnutého právneho predpisu s ústavou, resp. s iným právnym predpisom vyššej právnej sily. ... “ - Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 3/2014 zo dňa 12.02.2014.

právny predpis, ktorého aplikácia pripadá do úvahy vo veci, ktorú prerokúva. Ak sa napadnuté ustanovenie neaplikuje v konaní pred všeobecným súdom, je nutné považovať všeobecný súd za zjavne neoprávnenú osobu a návrh odmietnuť. Legitimácia všeobecného súdu na podanie návrhu na začatie konania pred ústavným súdom teda predpokladá spojitosť konania pred všeobecným súdom vyjadrenú tak, že podaniu návrhu musí predchádzať rozhodovacia činnosť takého súdu. V tejto rozhodovacej činnosti ako zákonom upravenom postupe je potrebné podľa úsudku všeobecného súdu vyložiť a použiť všeobecne záväzný právny predpis, ktorého nesúlad s ústavou, so zákonom alebo s medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná, všeobecný súd mieni uplatniť v návrhu na začatie konania pred ústavným súdom.⁹

Pokiaľ ide o predsedu Súdnej rady Slovenskej republiky, tento môže podať návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov podľa § 125 ústavy len v prípade, ak namieta právny predpis, ktorý sa týka výkonu súdnictva. Účelom jeho práva je ochrana súdnej moci a ústavného postavenia sudcov pred protiústavnou zákonodarnou činnosťou parlamentnej väčšiny.¹⁰

Posledným z oprávnených subjektov s obmedzenou právomocou na podanie návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov je verejný ochranca práv. Podľa § 74 písm. g) zákona o ústavnom súde môže verejný ochranca práv podať návrh na začatie konanie o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy len ak ďalšie uplatňovanie napádaného právneho predpisu môže ohroziť základné práva alebo slobody alebo ľudské práva a základné slobody vyplývajúce z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a ktorá bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom. Príkladom jeho aktívnej legitimácie je aj podanie návrhu verejného ochrancu práv o posúdení súladu poplatkovej povinnosti pri miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady podľa vtedy platného a účinného ustanovenia § 77 ods. 2 písm. a) zákona o miestnych daniach s ústavou, Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd a Dohovorom o právach dieťaťa,¹¹ a to v kontexte prenosu poplatkovej povinnosti z maloletej osoby na osobu jej právneho zástupcu.

S účinnosťou od 1. januára 2025 novela Ústavy Slovenskej republiky, prijatá ústavným zákonom č. 422/2020 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992

⁹ Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 12/2012 zo dňa 11.07.2012.

¹⁰ Tamtiež.

¹¹ Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 11/2018 zo dňa 12.09.2018. K tomu pozri aj: ÚRADNÍK, M.: Poplatková povinnosť a správne určenie osoby poplatníka v intenciách zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady. In: Interpolis '20. 1. vyd. Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela – Belianum, 2020. s. 310 - 317.

Zb. v znení neskorších predpisov, pripúšťa spolu so sťažnosťou podľa ustanovenia § 127 ods. 1 ústavy podať návrh, aby senát ústavného súdu inicioval konanie podľa čl. 125 ods. 1 ústavy, a síce že všeobecne záväzný právny predpis, jeho časť alebo jeho jednotlivé ustanovenie, ktoré sa týka podanej ústavnej sťažnosti, odporuje ústave, ústavnému zákonu, medzinárodnej zmluve podľa čl. 7 ods. 5 ústavy alebo zákonu. Zmieňovaná právna úprava tak od 1. januára 2025 bude znamenať doplnenie subjektov s obmedzenou právomocou na podanie návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov, a síce o senát ústavného súdu, ktorému v zmysle rozvrhu práce a náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov bola pridelená na konanie a rozhodnutie ústavná sťažnosť obsahujúca predmetný návrh. Zjednodušené vyjadrené, senát ústavného súdu nebude pri každej preskúmvanej ústavnej sťažnosti oprávnený ex offio podať návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov, ale len v prípade, ak ústavná sťažnosť predmetný návrh v zmysle čl. 127 ods. 5 ústavy účinnej od 1. januára 2025 obsahuje a tento návrh senát ústavného súdu vyhodnotil ako dôvodný.

Ak senát ústavného súdu dospeje k záveru, že predmetný návrh podaný spolu s ústavnou sťažnosťou je dôvodný, konanie o sťažnosti preruší a podá návrh na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 ústavy. V takom prípade je v zmysle ustanovenia § 131a zákona o ústavnom súde účinného d 1. januára 2025 senát ústavného súdu viazaný rozsahom návrhu sťažovateľa podľa § 123 ods. 4 zmieňovaného zákona, avšak nie dôvodmi, ktoré sťažovateľ v podanom návrhu uvádza. Návrh na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 ústavy predloží ústavnému súdu sudca spravodajca. Senát ústavného súdu pokračuje v prerušenom konaní o podanej ústavnej sťažnosti až po právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu v konaní podľa čl. 125 ods. 1 ústavy. Právny názor ústavného súdu, obsiahnutý v rozhodnutí vydanom v konaní podľa čl. 125 ods. 1 ústavy, je pre senát ústavného súdu, konajúci o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, záväzný.

Posúdenie návrhu ústavného sťažovateľa

Uvedenú novelu ústavy je potrebné vnímať v niekoľkých rovinách. Pozitívom je skutočnosť, že ústavodarca priznal fyzickým a právnickým osobám možnosť podať spolu s ústavnou sťažnosťou návrh, aby senát ústavného súdu, konajúci vo veci podanej sťažnosti, inicioval konanie o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 ústavy.

Záporne však možno hodnotiť časové posunutie nadobudnutia účinnosti časti prijatej novely. V dôvodovej správe k vykonanej novele ústavy, vláda Slovenskej republiky, ako predkladateľ vyššie pertraktovaného ústavného zákona č. 422/2020 Z. z., pomerne stroho konštatovala, že posunutie účinnosti súvisí so súčasným preťažením Ústavného súdu Slovenskej republiky. Prednesený dôvod možno síce považovať za pravdivý a logický, na druhej strane ale posunutie účinnosti až po skončení funkčného obdobia parlamentu a vlády vyvoláva pochybnosti o skutočnom zámere ústavodarcu.

Právnu úpravu precizujúcu podať spolu s ústavnou sťažnosťou návrh, aby senát ústavného súdu inicioval konanie o súlade právnych predpisov (čl. 125 ods. 1 ústavy) je možné vnímať kriticky aj k časovému okamihu preskúmania samotného návrhu. Z druhej vety čl. 127 ods. 5 ústavy účinnej od 1. januára 2025 vyplýva, že ak senát ústavného súdu dospeje k záveru, že tento návrh je dôvodný, konanie o ústavnej sťažnosti preruší a podá návrh na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1. ústavy, pričom právny názor ústavného súdu obsiahnutý v rozhodnutí je pre senát ústavného súdu, konajúci následne o ústavnej sťažnosti, záväzný. Z uvedeného ale nie je zrejmé, či senát ústavného súdu, ktorému bola pridelená ústavná sťažnosť aj s takýmto návrhom má 1) preskúmať najskôr samotný návrh a ak je dôvodný, konanie o ústavnej sťažnosti prerušiť a až po rozhodnutí v iniciovanom konaní podľa čl. 125 ods. 1 ústavy v konaní o ústavnej sťažnosti pokračovať, alebo 2) najskôr skúmať ústavnú sťažnosť, pričom návrh inkorporovaný v ústavnej sťažnosti bude znášať aj jej osud. Uvedené by znamenalo, že odmietnutie ústavnej sťažnosti v rámci predbežného prerokovania by malo za následok aj odmietnutie akéhokoľvek ďalšieho posudzovania predmetného návrhu. Vice versa, zmieňovaný návrh podaný spolu s ústavnou sťažnosťou by senát ústavného súdu posudzoval až potom, ako samotnú ústavnú sťažnosť prijal podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde na ďalšie konanie, a to aspoň v časti ústavnej sťažnosti, s ktorou súvisí aj samotný návrh, aby senát ústavného súdu inicioval konanie o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 ústavy.

Autori článku sa domnievajú o správnosti druhej alternatívy. In concreto, senát ústavného súdu by mal najskôr posúdiť samotnú ústavnú sťažnosť a až potom ako ju prijme na ďalšie konanie (§ 56 ods. 5), a to aspoň v tej časti, ktorej sa týka aj podaný návrh, má senát ústavného súdu posúdiť aj dôvodnosť samotného návrhu. Uvedené autori odvodzujú z obsahu poskytnutia ústavnej ochrany základných práv a slobôd, ako aj z textácie čl. 127 ods. 5 prvej vety v znení účinnom od 1. januára 2025, a síce „... ktoré sa týka podanej sťažnosti, ...“. Podstatou podaného návrhu je, že napáda konformitu niektorého právneho predpisu, ktorý sa

týka podanej ústavnej sťažnosti. Uvedené implikuje výsledok, že ak sa musí napádaný právny predpis týkať podanej ústavnej sťažnosti, musel byť aplikovaný v prípade sťažovateľa a práve jeho aplikácia viedla k porušeniu základných práv a slobôd, ktorých ochrany sa teraz sťažovateľ ústavnou sťažnosťou domáha. V konklúzii uvedeného je preto logický záver, aby návrh podaný spolu s ústavou sťažnosťou znášal jej osud. Ak bude ústavná sťažnosť v rámci predbežného prerokovania odmietnutá, okrem iného to znamená, že nie sú splnené zákonné podmienky na poskytnutie ústavnej ochrany namietaných základných práv a slobôd, a tým nie je možné ani vyhovieť návrhu sťažovateľa, aby senát ústavného súdu podal návrh na konanie o súlade právnych predpisov. S istou mierou právnej abstrakcie totiž aj samotné konanie o súlade právnych predpisov, v ústavnej sťažnosti napádaného právneho predpisu, možno vnímať ako poskytnutie ochrany základných práv a slobôd, ktorých sa sťažovateľ podaním ústavnej sťažnosti domáha.

Kritiku možno vysloviť aj k absencii legislatívnej precizácie pridelenia veci sudcovi spravodajcovi. Dikcia § 131a ods. 3 zákona o ústavnom súde v znení účinnom od 1. januára 2025 ustanovuje, že v konaní pred ústavným súdom podľa čl. 125 ods. 1 ústavy, iniciovanom senátom ústavného súdu na základe návrhu podaného spolu s ústavnou sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 5 ústavy, zostáva sudcom spravodajcom sudca ústavného súdu, ktorý je sudcom spravodajcom vo veci v senáte ústavného súdu. Predmetné znamená, že sudcom spravodajcom v konaní o súlade právnych predpisov je ten sudca ústavného súdu, ktorý je sudcom spravodajcom v senáte ústavného súdu rozhodujúcim vo veci podanej ústavnej sťažnosti. Prednesená právna úprava síce pôsobí právne perfektne, ale otázkou právneho posúdenia ostáva, kto bude sudcom spravodajcom v konaniach podľa čl. 125 ods. 1 písm. c) a d) ústavy. Podľa čl. 131 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje v pléne, okrem iného, aj v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. písm. a) a písm. b) ústavy,¹² t.j. o súlade zákonov, nariadení vlády a všeobecne záväzných právnych predpisov ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy s právnymi predpismi vyššej právnej sily. Odsek 2 článku 131 ústavy jednoznačne ustanovuje, že o ostatných veciach rozhoduje ústavný súd v trojčlenných senátoch.¹³ V senátoch ústavného súdu sú tak posudzované a rozhodované konania o všeobecne záväzných právnych predpisoch vydávaných obcami a vyššími územnými celkami v rámci výkonu samosprávy alebo preneseného výkonu štátnej správy. A práve

¹² Obdobne: ustanovenie § 7 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde.

¹³ Obdobne: ustanovenie § 10 zákona o ústavnom súde.

v prípade, ak sú napadnuté v ústavnej sťažnosti podzákonné právne predpisy vydávané územnou samosprávou, nie je zrejmé, či senát, ktorému bola pridelená ústavná sťažnosť, obsahujúca návrh podľa čl. 127 ods. 5 ústavy v znení účinnom od 1. januára 2025, bude konať aj vo veci posúdenia súladu napádaných právnych predpisov, alebo len vypracuje návrh, ktorý podá a tento sa v zmysle rozvrhu práce a náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov prideli inému senátu, v ktorom ale ako sudca spravodajca nebude činní niektorý zo sudcov príslušného senátu, ale ústavný sudca, ktorý je sudcom spravodajcom v senáte konajúcom o ústavnej sťažnosti. Zo znenia čl. 127 ods. 5 druhej vety ústavy v znení účinnom od 1. januára 2025¹⁴, sa ale možno dôvodne domnievať, že v konaní o súlade právnych predpisov iniciovanom v zmysle čl. 127 ods. 5 ústavy senátom ústavného súdu bude konať a rozhodovať iný senát ústavného súdu.

Ako absenciu legislatívnej dokonalosti, najmä čo do legislatívneho zámeru, možno hodnotiť právny stav, kedy návrh na to, aby senát ústavného súdu inicioval konanie o súlade právnych predpisov, môže podať len fyzická osoba alebo právnická osoba spolu s ústavnou sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 5 ústavy. Autori sa domnievajú, že ústavodarca mal vykonanou novelou ústavy doplniť právo, aby obdobný návrh mohli v rámci komunálnej sťažnosti podľa čl. 127a ústavy podať aj orgány územnej samosprávy.

Právna úprava platná v Českej republike

V danej súvislosti je žiaduce poukázať aj na právnu úpravu platnú v Českej republike. Z dôvodu, aby sa umožnil jednotlivým osobám prístup k Ústavnému súdu Českej republiky, do právneho poriadku Českej republiky sa zaviedla možnosť podania návrhu na zrušenie právnych predpisov spolu s ústavnou sťažnosťou v zmysle § 74 zákona č. 182/1993 Sb. o Ústavním soudu v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „zákon o ústavním soudu“). Zavedením tejto možnosti sa sledovalo predovšetkým to, aby sa česká právna úprava v tejto oblasti priblížila medzinárodnému štandardu. To potvrdzuje aj dôvodová správa k § 74 citovaného zákona, v zmysle ktorej sa aj s ohľadom na jednotlivé medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách tak, ako sú príslušnými medzinárodnými inštitúciami vykladané a aplikované, sleduje potreba zaistiť aj jednotlivým osobám prístup k ústavnému súdu

¹⁴ „... Ak senát ústavného súdu dospeje k záveru, že tento návrh je dôvodný, konanie o sťažnosti preruší a podá návrh na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1. ...“.

s návrhmi na zrušenie právnych predpisov za zákonom vymedzených podmienok. Nedostatok takejto úpravy by mohol viesť k tomu, že sťažovatelia sa s návrhmi smerujúcimi proti vnútroštátnemu právu budú obracať priamo na príslušné medzinárodné inštitúcie.¹⁵ Česká odborná verejná príslušnosť pripísala tomuto ustanoveniu „*celkom mimoriadny význam pre demokratický vývoj právnej kultúry a označila ho za „výrazný zvrät v ponímaní vzťahov medzi občanom a štátom“*“. Po prvý raz sa totiž v Českej republike umožnilo, aby jednotlivec svojím procesným úkonom priamo vyvolal konanie, v ktorom sa o jeho návrhu na zrušenie zákona, iného právneho predpisu alebo ich jednotlivých ustanovení, rozhoduje súdnym spôsobom. Dovtedy jednotlivec mohol využiť iba právne nezáväzné prostriedky, akými boli petície alebo iné právne nezáväzné podnety, sťažnosti, oznámenia a podobne (smerujúce k subjektom oprávneným podať návrh na zrušenie zákona, iného právneho predpisu alebo ich jednotlivých ustanovení); tieto prostriedky však nemali také účinky, aké má ústavná sťažnosť spolu s návrhom na zrušenie zákona alebo iného právneho predpisu, prípadne ich jednotlivých ustanovení.¹⁶

Ústavnou sťažnosťou podľa § 74 zákona o ústavných súdech možno navrhnúť zrušenie právneho predpisu len v tom prípade, že jeho uplatnením nastala skutočnosť, ktorá je predmetom ústavnej sťažnosti, a len ak sťažovateľ tvrdí, že právny predpis alebo jeho ustanovenie je v rozpore s ústavným zákonom (alebo iným zákonom, ak ide o podzákonný právny predpis). Inými slovami, napadnutý právny predpis musel byť v sťažovateľom prípade skutočne aplikovaný a sťažovateľ musí uviesť, s akým ústavným zákonom, prípadne zákonom, s akým ich ustanovením je napadnutý právny predpis v rozpore. Návrh na zrušenie právneho predpisu má vo vzťahu k ústavnej sťažnosti tzv. vedľajší charakter, čo znamená, že zdieľa jej osud. Ak je preto ústavná sťažnosť z nejakého dôvodu odmietnutá, je tým automaticky odmietnutý aj návrh na zrušenie právneho predpisu. Bez vzťahu ku konkrétnemu rozhodnutiu alebo zásahu orgánu verejnej moci nie je fyzická osoba alebo právnická osoba oprávnená zrušenie právneho predpisu navrhovať. Priamy návrh na zrušenie právneho predpisu by ústavný súd musel odmietnuť ako návrh podaný niekým zjavne neoprávneným.

V súvislosti s konaním podľa § 74 citovaného zákona vzniká otázka, ako postupovať v prípade podania návrhu na zrušenie právneho predpisu spolu s ústavnou sťažnosťou proti rozhodnutiu alebo inému zásahu verejnej moci, ktorým bolo sťažovateľovi v plnom rozsahu

¹⁵ OROSZ, L. – SVÁK, J. – BALOG, B.: Základy teórie konštitucionalizmu. Bratislava : EUKODÉX, s.r.o., 2011. s. 484 – 485.

¹⁶ NEDZBALOVÁ, L.: Vývoj ústavnej sťažnosti v Českej a Slovenskej republike. In: Dni práva. Days of Law. 2012. [online]. Masarykova univerzita : Brno, 2013. [cit. 07.02.2021]. s. 480. Dostupné na internete: https://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2012/files/sbornik.pdf

vyhovené, resp. nemalo voči nemu žiadne negatívne dôsledky, napáda však protiústavnosť procedúry, ktorá rozhodnutiu predchádzala, resp. že ju vôbec musel podstúpiť. Plénum Ústavného súdu Českej republiky v danom prípade odmietlo návrh na zrušenie právneho predpisu s tým, že uplatnenie napadnutých ustanovení nevyvolalo voči sťažovateľom žiadne negatívne účinky, čo malo za následok, že sťažovatelia neboli osobami aktívne legitimovanými na podanie tohto návrhu.¹⁷ Na podklade uvedeného je potrebné zasah do ústavne zaručených práv interpretovať materiálne ako dotknutie sa autonómnej slobodnej sféry jednotlivca, ktorá môže byť výrazne obmedzená aj tým, že zákon viaže uplatnenie ústavne zaručených práv a slobôd na procesný režim, a k zásahu do práv a slobôd jednotlivca dôjde aj vtedy, keď mu je po absolvovaní predpísanej procedúry vyhovené.¹⁸

Z dôvodu, že v tomto prípade ide o dve rozdielne konania pred ústavným súdom Českej republiky, sťažovateľ je povinný podať samostatný návrh na zrušenie právneho predpisu, t. j. nemôže byť obsiahnutý v texte ústavnej sťažnosti. Návrh na zrušenie zákona, iného právneho predpisu alebo ich jednotlivých ustanovení je možné podať len spolu s ústavnou sťažnosťou, t. j. nie je ho možné podať pred podaním ústavnej sťažnosti a rovnako ani potom, ako už bolo o ústavnej sťažnosti rozhodnuté.

Ak bol spolu s ústavnou sťažnosťou podaný návrh na zrušenie právneho predpisu a ak medzi predmetom ústavnej sťažnosti a napadnutým právnym predpisom neexistuje bezprostredný právny vzťah, dochádza k odmietnutiu návrhu na zrušenie právneho predpisu ako návrhu podaného zjavne neoprávnenou osobou. V prípade, že bezprostredný právny vzťah bude absentovať len medzi predmetom ústavnej sťažnosti a časťou napadnutého právneho predpisu, podľa ustálenej judikatúry Ústavného súdu Českej republiky ústavný súd posúdi časť takéhoto návrhu ako návrh podaný zjavne neoprávnenou osobou, ktorý bude odmietnutý, a len so zostávajúcou časťou návrhu sa ústavný súd bude meritórne zaoberať. Nemožno vylúčiť, že k spomínaným záverom môže dospieť až plénum Ústavného súdu Českej republiky.

O ústavnej sťažnosti rozhoduje senát Ústavného súdu Českej republiky, avšak, ak bol spolu s návrhom podľa článku 87 ods. 1 c) alebo d) Ústavy Českej republiky podaný aj návrh na kontrolu právnych predpisov, dôjde zo strany senátu k prerušeniu konania o ústavnej sťažnosti. Následne príslušný senát postúpi návrh na kontrolu noriem plénu Ústavného súdu

¹⁷ Nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. Pl. ÚS 10/94 zo dňa 07.02.1995.

¹⁸ WAGNEROVÁ, E. – DOSTÁL, M. – LANGÁŠEK, T.: Zákon o Ústavním soudu s komentářem. Praha : ASPI, 2007, s. 368.

Českej republiky. V konaní o ústavnej sťažnosti sa opätovne pokračuje až po skončení konania o kontrole právnych noriem. Ak už v pléne prebieha iné konanie o kontrole právnych noriem, predmetom ktorého je preskúmanie súladnosti toho istého zákona, iného právneho predpisu alebo jednotlivého ustanovenia, v poradí neskôr doručený návrh sťažovateľa na zrušenie právneho predpisu bude zo strany Ústavného súdu Českej republiky odmietnutý. V takomto prípade vzniká sťažovateľovi právo byť vedľajším účastníkom v skôr začatom konaní o kontrole právnych noriem. Pre úplnosť je potrebné uviesť, že zrušenie napadnutého právneho predpisu nemá automaticky za následok vyhovie ústavnej sťažnosti a rovnako odmietnutie, resp. zamietnutie návrhu na kontrolu noriem nespôsobuje odmietnutie, resp. zamietnutie ústavnej sťažnosti.

Ďalším subjektom oprávneným na iniciovanie konania o kontrole právnych noriem je v zmysle ustanovenia § 64 ods. 1 písm. c) a ods. 2 písm. c) zákona o ústavnímsoudu aj senát Ústavného súdu Českej republiky, ktorý rozhoduje o ústavnej sťažnosti, ak má za to, že uplatnením napadnutého právneho predpisu nastala skutočnosť, ktorá je predmetom ústavnej sťažnosti. Aj bez návrhu sťažovateľa spracuje návrh na konanie o kontrole právnych noriem sudca spravodajca, ktorému bola pridelená ústavná sťažnosť. V komparácii s právnym poriadkom platným v Slovenskej republike možno konštatovať, že senát ústavného súdu Slovenskej republiky predmetným oprávnením nedisponuje. Uvedené preto možno rovnako signifikovať ako právny nedostatok novely ústavy vykonanej vyššie zmieňovaným ústavným zákonom č. 422/2020 Z. z.

Prípady aplikačnej praxe

Ako príklad¹⁹ aplikácie „novej“ ústavnoprávnej úpravy od 1. januára 2025 je možné aspoň marginálne uviesť porušenie zásady *ne bis in idem*, kedy sú subjekty za identické protiprávne konanie potrestané²⁰ normami daňového práva a následne práva trestného, resp. inými právnymi normami príslušných právnych predpisov.

¹⁹ K tomu pozri aj: PETRÍKOVÁ, L.: Discrimination and employment in intercultural environment. In: *Employment issues in the European Union : selected aspects*. 1. vyd. Radom, Poland : Publishing House Kazimierz Pulaski University of Technology and Humanities in Radom. pp. 53-73. PETRÍKOVÁ, L.: Zákaz diskriminácie podľa veku v systéme práva Európskej únie. In: *Štát a právo*. Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela - Belianum, 2019. roč. 6, č. 1 (2019), s. 37-49.

²⁰ K trestania na úseku daní pozri: KUBINCOVÁ, T.: Vybrané otázky ukladania sankcií pri správe daní. In: *Banskobystrické zámocké dni práva : zborník z 3. ročníka medzinárodnej vedeckej konferencie na tému „Identifikácia únosnej miery autonómie právnych odvetví a súčasnej potreby ich synergie“*, 23.-24. november

Vychádzajúc z textácie zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej ako „zákon o dohľade“), in concreto dikcií § 35f a § 40a, možno rezultovať skutočnosť, že v prípade ak dohliadaný subjekt poruší svoje povinnosti, je za svoje *contra legem* konanie potrestaný dvakrát. Prvým druhom potrestania je uloženie sankcie podľa ustanovenia § 35f zákona o dohľade, najčastejšie v podobe pokuty, a to až do výšky 100.000,- EUR²¹ a druhým trestom je povinnosť zaplatiť osobitný príspevok podľa § 40a zákona o dohľade. Napriek skutočnosti, že platenie osobitného príspevku nie je formálne zaradené medzi sankcie precizované v ustanovení § 35f zákona o dohľade a v zmysle dôvodovej správy²² zákonodarca jeho zavedenie odôvodnil potrebou krytia nákladov Národnej banky Slovenska vznikajúcich jej v súvislosti s vykonávaním dohľadu, možno konštatovať, že osobitný príspevok vykazuje znaky ďalšej sankcie. Dôvodom je skutočnosť, že vznik povinnosti platiť osobitný príspevok sa viaže na právoplatné rozhodnutie, čo implikuje výsledok, ak niet porušenia povinností, niet ani sankcií a ani osobitného príspevku. Vice versa, porušenie povinností vedie k uloženiu sankcií a povinnosti platiť osobitný príspevok.²³

Ďalej možno poukázať na porušenie právnych predpisov precizujúcich povinnosti daňového subjektu, ktoré vedú nielen k naplneniu skutkovej podstaty správneho deliktu v intenciách ustanovenia § 154 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ale často aj k naplneniu skutkovej podstaty niektorého z trestných činov v intenciách zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov na úseku daní. Exempli causa skrátenie dane a poistného (§ 276 Trestného zákona), neodvedenie dane a poistného (§ 277 Trestného zákona), daňový podvod (§ 277a Trestného zákona), marenie výkonu správy daní (§ 278a Trestného zákona)

2017, Víglaš. Sekcia verejného práva. 1. vyd. [online]. Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela – Belianum, 2018. [cit. 2021-05-18]. s. 132-143. Dostupné na internete: <https://www.prf.umb.sk/veda-a-vyskum/konferencne-on-line-vystupy/iii-banskobystricke-zamocke-dni-prava/> , KUBINCOVÁ, T.: Zásada zákonnosti ako základná zásada správy daní. In: *Banskobystrické dni práva : zborník z 2. ročníka medzinárodnej vedeckej konferencie na tému „Kvalita normotvornej a aplikačnej stránky zákonnosti ako determinant právneho štátu“*, 23.-24. november 2016, Víglaš. Sekcia verejného práva. 1. vyd. Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela - Belianum, 2017. s. 256-267.

²¹ Dikcia § 35f ods. 2 Zákona o dohľade ďalej upravuje možnosť zvýšenia uloženej pokuty, a to až na sumu 200.000,- EUR v prípade dohliadaného subjektu, ktorý opakovane porušil práva finančného spotrebiteľa alebo opakovane porušil povinnosti v oblasti ochrany finančných spotrebiteľov v období 12 mesiacov nasledujúcich po sebe.

²² K tomu pozri: znenie Dôvodovej správy k zákonu č. 373/2014 Z. z. k bodu 29 – Dostupné na internete: <https://www.najpravo.sk/dovodove-spravy/rok-2014/373-2014-z-z.html> [cit. 2021-02-18].

²³ K tomu pozri: ÚRADNÍK, M.: Ingerencia právnických profesií v ochrane finančného spotrebiteľa. In: Bratislavské právnické fórum 2020 = Bratislava legal forum 2020 : právnické profesie ako most medzi svetmi ekonómie a práva. 1. vyd. Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislave, 2020. s. 77-87.

a iné. Otázkou právneho posúdenia ostáva skutočnosť prípustnosti dvojitého potrestania osoby za jedno právom reprobované konanie založené na totožnom skutkovom základe, ku ktorému v aplikačnej praxi dochádza.

Na podklade prednesených aplikačných problémov porušovania zásady *ne bis in idem* by mohla osoba, u ktorej došlo k dvojitému potrestaniu za rovnaké protiprávne konanie spolu s ústavnou sťažnosťou namietajúcou porušenie svojich práv podať aj návrh, aby senát ústavného súdu inicioval konanie o súlade právnych predpisov, v ktorom by bol preskúmaný (ne)súlady v jej prípade aplikovaných právnych predpisov, ktoré umožnili jej dvojité potrestanie, a to vo vizibilite princípov právneho štátu, právnej istoty,²⁴ zákazu dvojitého potrestania či práva na spravodlivý proces.

S prihliadnutím na obsah vyššie predneseného konania Ústavného súdu Slovenskej republiky vedenom pod sp. zn. PL. ÚS 11/2018, v ktorom ústavný súd rozhodol o návrhu verejnej ochrankyne práv a jej námietke o ústavnej konformite vtedy účinného znenia § 77 ods. 7 zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, je možné konštatovať, že v rovnakom alebo obdobnom prípade bude s účinnosťou od 1. januára 2025 možné, aby sa nesúlady právneho predpisu domáhal priamo sťažovateľ v ústavnej sťažnosti.

Záver

Odhliadnuc od vyššie uvedenej kritiky právnej presnosti legislatívnej precizácie nového inštitútu, je potrebné pertraktovanú právnu úpravu vnímať pozitívne. Na jednej strane sa fyzickým osobám a právnickým osobám umožní, aby spoločne s ústavnou sťažnosťou podali návrh, aby senát ústavného súdu inicioval konanie o súlade právnych predpisov a na strane druhej senát ústavného súdu, na podklade uvedeného návrhu ústavného sťažovateľa, bude môcť iniciovať konanie podľa čl. 125 ods. 1 ústavy, pričom predmetné nebolo doteraz vôbec možné. Aplikačná prax následne ukáže, aký význam má autormi prezentovaný inštitút a v akých oblastiach práva sa uplatňuje. Záverom si autori dovoľujú vysloviť výsledok, a síce, právo senátu

²⁴ K právnej istote pozri: MAĐAR, M.: Predvídateľnosť súdnych rozhodnutí ako súčasť práva na spravodlivý proces. In: Banskobystrické dni práva : zborník z 2. ročníka medzinárodnej vedeckej konferencie na tému „Kvalita normotvornej a aplikačnej stránky zákonnosti ako determinant právneho štátu“, 23.-24. november 2016, Víglaš. Sekcia verejného práva. [online]. 1. vyd. Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela – Belianum, 2017. [cit. 2021-05-17]. s. 134-145. Dostupné na internete: <https://www.pr.f.umb.sk/veda-a-vyskum/konferencne-on-line-vystupy/ii-banskobystricke-zamocke-dni-prava/>

iniciovať konanie o súlade právnych predpisov na podklade návrhu ústavného sťažovateľa znásobí počet konaní už teraz preťaženého Ústavného súdu Slovenskej republiky. Za účelom optimalizácie predpokladaného stavu je potrebné zabezpečiť stav, aby väčšinu „sťažnostnej“ agendy ústavného súdu rozhodovali všeobecné súdy tak, že sa fyzické osoby a právnické osoby nebudú po meritórnom rozhodnutí domáhať ochrany svojich základných práva a slobôd aj na ústavnom súde. Právne relevantným by bolo aj zvýšenie počtu sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

Monografie a učebnice:

BARANÍK, K.: *Ústava na hviezdnom nebi : vzťah Ústavy Slovenskej republiky k medzinárodnému právu*. 1. vyd. Praha : Leges, 2020. 296 s. ISBN 978-80-7502-452-7

DRGONEC, J.: *Konanie pred Ústavným súdom Slovenskej republiky*. Šamorín : Heuréka, 2012. 251 s. ISBN 978-80-89122-48-6

ONDROVÁ, J.: *Abstraktná kontrola ústavnosti právnych predpisov pred Ústavným súdom Slovenskej republiky a Ústavným súdom Českej republiky*. Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela - Belianum, 2016. 175 s. ISBN 978-80-557-1161-4

OROSZ, L. – SVÁK, J. – BALOG, B.: *Základy teórie konštitucionalizmu*. Bratislava : EUROKÓDEX, 2011. 544 s. ISBN 978-80-8944-754-1

WAGNEROVÁ, E. – DOSTÁL, M. – LANGÁŠEK, T.: *Zákon o Ústavném soudu s komentářem*. Praha : ASPI, 2007. 636 s. ISBN 978-80-7357-305-8

Články v časopisoch a zborníkoch:

KUBINCOVÁ, T.: Vybrané otázky ukladania sankcii pri správe daní. In: *Banskobystrické zámocké dni práva : zborník z 3. ročníka medzinárodnej vedeckej konferencie na tému „Identifikácia únosnej miery autonómie právnych odvetví a súčasnej potreby ich synergie“*, 23.-24. november 2017, Víglaš. Sekcia verejného práva. [online]. 1. vyd. Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela – Belianum, 2018. [cit. 2021-05-18]. s. 132-143. ISBN 978-80-557-1404-2. Dostupné na internete: <https://www.prf.umb.sk/veda-a-vyskum/konferencne-on-line-vystupy/iii-banskobystricke-zamocke-dni-prava/>

PRÁVNE ROZPRÁVY ON-SCREEN III. – Sekcia verejného práva

online vedecká konferencia – 7. máj 2021

KUBINCOVÁ, T.: Zásada zákonnosti ako základná zásada správy daní. In: *Banskobystrické dni práva : zborník z 2. ročníka medzinárodnej vedeckej konferencie na tému „Kvalita normotvornej a aplikačnej stránky zákonnosti ako determinant právneho štátu“*, 23.-24. november 2016, Viglaš. Sekcia verejného práva. 1. vyd. Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela - Belianum, 2017. s. 256-267. ISBN 978-80-557-1285-7.

MAĎAR, M.: Predvídateľnosť súdnych rozhodnutí ako súčasť práva na spravodlivý proces. In: *Banskobystrické dni práva : zborník z 2. ročníka medzinárodnej vedeckej konferencie na tému „Kvalita normotvornej a aplikačnej stránky zákonnosti ako determinant právneho štátu“*, 23.-24. november 2016, Viglaš. Sekcia verejného práva. [online]. 1. vyd. Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela – Belianum, 2017. [cit. 2021-05-17]. s. 134-145. ISBN 978-80-557-1285-7. Dostupné na internete: <https://www.prf.umb.sk/veda-a-vyskum/konferencne-on-line-vystupy/ii-banskobystricke-zamocke-dni-prava/>

NEDZBALOVÁ, L.: Vývoj ústavnej sťažnosti v Českej a Slovenskej republike. In: *Dni práva. Days of Law*. 2012. [online]. Masarykova univerzita : Brno, 2013. [cit. 07.02.2021]. s. 466 - 482. Dostupné na internete: https://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2012/files/sbornik.pdf

PETRÍKOVÁ, L. Discrimination and employment in intercultural environment. In: *Employment issues in the European Union : selected aspects*. 1. vyd. Radom, Poland : Publishing House Kazimierz Pulaski University of Technology and Humanities in Radom. pp. 53-73. ISBN 978-83-7351-916-9. ISSN 1642-5278.

PETRÍKOVÁ, L. Zákaz diskriminácie podľa veku v systéme práva Európskej únie. In: *Štát a právo*. Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela - Belianum, 2019. roč. 6, č. 1 (2019), s. 37-49. ISSN 1339-7753.

ÚRADNÍK, M.: Ingerencia právnických profesií v ochrane finančného spotrebiteľa. In: *Bratislavské právnické fórum 2020 = Bratislava legal forum 2020 : právnické profesie ako most medzi svetmi ekonomie a práva*. 1. vyd. Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislave, 2020. ISBN 978-80-7160-558-4. s. 77-87.

ÚRADNÍK, M.: Poplatková povinnosť a správne určenie osoby poplatníka v intenciách zákona o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady. In: *Interpolis '20*. 1. vyd. Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela - Belianum, 2020. ISBN 978-80-557-1804-0. s. 310 - 317.

Súdne rozhodnutia:

Nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. Pl. ÚS 10/94 zo dňa 07.02.1995.

Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 12/2012 zo dňa 11.07.2012.

Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 3/2014 zo dňa 12.02.2014.

Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 40/2014 zo dňa 17.12.2014.

Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 11/2018 zo dňa 12.09.2018.

Právne predpisy:

ústavný zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov

ústavný zákon č. 422/2020 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov

zákon č. 182/1993 Sb. o Ústavní súde v znení neskorších predpisov

zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov

zákon č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov

zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Iné:

Dôvodová správa k zákonu č. 373/2014 Z. z. k bodu 29 – Dostupné na internete:

<https://www.najpravo.sk/dovodove-spravy/rok-2014/373-2014-z-z.html> [cit. 2021-02-18].



Obsah článku podlieha licencií Creative Commons Attribution 4.0 International Licence CC BY (Júlia Ondrová – Michal Úradník).